ПРОЕКТ LIFE20 NGO4GD/BG/000017
„КРЪГОВА ИКОНОМИКА ЗА УСТОЙЧИВО БЪДЕЩЕ – ГРАЖДАНСКОТО ОБЩЕСТВО В БЪЛГАРИЯ ЗА ЕВРОПЕЙСКИЯ ЗЕЛЕН ПАКТ“
ФИНАНСИРАН ОТ ПРОГРАМА LIFE НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Трети обучителен модул:

„Мобилизиране на национални и европейски фондове за кръгова икономика“

Тема: „Други финансиращи програми“

Механизъм за справедлив преход на ЕС

Механизмът има три стълба:

- 1. Фонд за справедлив преход (ФСП)
- 2. Специална схема по линия на InvestEU
- 3. Нов механизъм на ЕИБ за отпускане на заеми в публичния сектор

ФОНД ЗА СПРАВЕДЛИВ ПРЕХОД

- Фондът за справедлив преход 2021-2027 (**ФСП**) - **нов финансов инструмент** в рамките на политиката на сближаване.
- **Цел** - да предоставя подкрепа на териториите, изправени пред сериозни социално-икономически предизвикателства, произтичащи от прехода към климатична неутралност. Чрез Фонда ще се подкрепя диверсификацията и преструктурирането на икономиката на съответните територии.

ПРАВНА ОСНОВА

Член 175 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

Регламент (ЕС) 2021/1056 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година за създаване на Фонда за справедлив преход).

БЮДЖЕТ

- С ФСП се предоставя подкрепа на всички държави членки. Критериите за разпределение се основават на промишлените емисии в регионите с висок въглероден интензитет, заетостта в промишлеността и в добива на каменни и лигнитни въглища, производството на торф и битуминозни шисти, както и равнището на икономическо развитие.
- ФСП разполага с общ бюджет от 17,5 млрд. евро.
- 7,5 млрд. евро ще бъдат финансирани по линия на многогодишната финансова рамка, а допълнителни 10 млрд. евро ще бъдат финансирани по линия на Next Generation EU.

Видове интервенции

- инвестиции в малки и средни предприятия
- създаване на нови фирми
- научни изследвания и иновации
- възстановяване на околната среда
- чиста енергия
- повишаване на квалификацията и преквалификация на работниците
- помощ при търсене на работа
- трансформация на съществуващите въглеродно интензивни съоръжения

InvestEU

Чрез InvestEU ще се подкрепят инвестиции в по-широк кръг от проекти в рамките на териториалните планове за справедлив преход, като например проекти за енергийна и транспортна инфраструктура, включително за газова инфраструктура и топлоснабдяване, но също и проекти за декарбонизация, икономическа диверсификация и социална инфраструктура.

InvestEU

- Има за цел да задейства повече от 372 млрд. евро допълнителни инвестиции за периода 2021-2027 г.

- Програмата InvestEU се основава на успешния модел на Инвестиционния план за Европа, Плана Юнкер.

InvestEU – елементи

- **Фондът InvestEU**
- **Консултантският център InvestEU**
- **Порталът InvestEU**

Нов механизъм на ЕИБ за заеми в публичния сектор

Чрез механизма ще се съчетаят безвъзмездни средства на стойност 1,5 млрд. евро, финансирани от бюджета на ЕС, и заеми на стойност 10 млрд. евро от Европейската инвестиционна банка, за да се мобилизират публични инвестиции в размер на 18,5 млрд. евро.

Програма Интеррег Европа 2021-2027

Основна цел - повишаване на ефективността на политиките за регионално развитие, включително на програмите за инвестиции за работни места и заетост, чрез насърчаване на обмена на опит, прилагане на иновативни подходи и изграждане на институционален капацитет сред участниците в регионалната политика.

Основната задача е повишаване на ефективността на политиката на сближаване чрез насърчаване на обмена на опит, новаторски подходи и изграждане на институционален капацитет.

БЮДЖЕТ

- **Общ бюджет - 474 353 337 евро, от тях:**

- 80% се предоставят от Европейския фонд за регионално развитие (379 482 670,00 евро) и
- 20% (94 870 667,50 евро) национално съфинансиране от държавите, участващи в програмата

Основни целеви групи

- Национални, регионални и местни органи, както и други структури, отговарящи за определянето и изпълнението на политиките за регионално развитие. Като общо правило бенефициентите по програмата са публични органи и публичноправни организации. Частни организации с нестопанска цел също могат да бъдат бенефициенти при определени условия.
- Търговски дружества, особено малките и средни предприятия, са важна целева група в контекста на няколко подпомагани специфични цели. Те могат да се възползват от обмена на опит, въпреки че не могат да получат пряко финансиране от програмата като бенефициент.

Типове дейности за подкрепа

- **проекти за междурегионално сътрудничество между участниците в регионалната политика**

- улесняване на услугите за извличане на поуки от политиките и извличането на ползи от добрите практики в областта на регионалната политика – в съответствие с подхода на **Платформата за обучение на политики**

Ръководни принципи за подбор на проекти

- Проектите за междурегионално сътрудничество ще бъдат избрани чрез редовни покани за представяне на предложения, засягащи пълния обхват на програмата или конкретни теми, подлежащи на одобрение от Комитета за наблюдение.
- В партньорствата по проекта ще се насърчава балансирана комбинация от региони с различни нива на развитие.

Фонд за модернизация (ФМ)

ФМ е специална програма за финансиране в подкрепа на 10 държави - членки на ЕС с по-ниски доходи в техния преход към климатична неутралност, като им помага да модернизират енергийните си системи и да подобрят енергийната ефективност.

Държавите членки бенефициенти са **България,** Хърватия, Чехия, Естония, Унгария, Латвия, Литва, Полша, Румъния и Словакия.

Типове инвестиции по ФМ

- Производство и използване на енергия от възобновяеми източници
- Енергийна ефективност
- Енергиен запас
- Модернизация на енергийни мрежи, включително централно отопление, тръбопроводи и мрежи
- Справедлив преход, в региони с високи въглеродни емисии: пренасочване, преквалификация и повишаване на уменията на работниците, образование, инициативи за търсене на работа и стартиращи предприятия

Финансови източници на ФМ

- Приходи от продажбата на търг на 2% от общите квоти за 2021-2030 г. съгласно ЕСТЕ (Европейската схемата за търговия с емисии)
- Общите приходи на ФМ може да възлязат на 48 милиарда евро от 2021 г. до 2030 г. в зависимост от цената на въглерода.
- Приоритетните инвестиции трябва да попадат в приоритетна област, както е определено от Директивата за ЕСТЕ, като ЕИБ потвърждава това.

Първи проекти

Първите плащания от Фонда за модернизация - август 2021 г.

Общо 304,43 милиона евро са предоставени на Чешката република (202 милиона евро), Унгария (11,43 милиона евро) и Полша (91 милиона евро) за финансиране на шест инвестиционни предложения.

По-специално, проектите подкрепят:

- внедряването на фотоволтаични инсталации (Чехия);
- внедряване на инфраструктура за интелигентни измервателни уреди (Полша);
- разработването на електрически мрежи за бъдещи станции за зареждане на електрически автомобили (Полша);
- насърчаване на енергийната ефективност в съществуващи сгради (Полша);
- създаването на енергийни общности (Унгария).

Финансов механизъм на ЕИП и Норвежки финансов механизъм

Iceland Liechtenstein Norway grants

Все още не се подготвя новият програмен период след 2024 г. , но се предполага продължаване на приоритетните области, вкл. околна среда, изменение на климата и кръгова и нисковъглеродна икономика.

Приоритетните области се управляват от съответните български министерства, които са Програмни оператори на съответните подпрограми.

Подкрепят се и бизнес проекти чрез «Иновация Норвегия». Тя е оператор на програма "Бизнес развитие, иновации и малки и средни предприятия". Офисът се намира в Норвегия и кандидатстването е директно в Норвегия.

Как можете да кандидатствате по програмите?

- Кандидатстването от МСП по Норвежкия финансов механизъм се извършва през електронен портал, който се открива за всяка една отделна процедура. МСП могат да следят за налични възможности за финансиране на интернет страницата на «Иновация Норвегия» - https://www.eeagrants.bg/
- Приоритет имат проекти, които включват сътрудничество с норвежки партньор (МСП, научна/образователна институция или друго юридическо лице)
- Подпрограмите, които се управляват от българските министерства, са насочени към общини и др. публични институции

ВЪПРОСИ И КОМЕНТАРИ